

Svar på interpellation 2003:60 av Andres Käärik (fp) om generaldirektör Jane Cederqvists uttalande om landstingets ekonomi kan tas på allvar

Andres Käärik har frågat mig följande:

1. Tar du Jane Cederqvists kommentarer på allvar?
2. Anser du att beställar-utförarmodellen var feltänkt från första början?
3. Anser du att en förklaring till landstingets ekonomiska problem är att utförare tar in för många patienter och bedriver för mycket sjukvård.
4. Vill du ha ersättningssystem i sjukvården som inte alls är prestationsbaserade?

Som svar vill jag anföra följande:

1. Självfallet tar jag Jane Cederqvists kommentarer på allvar. Generaldirektören Jane Cederqvist är utsedd av regeringen att följa den ekonomiska utvecklingen i hela landstingssektorn, med ett särskilt fokus på de underskottstyngda landstingen i Skåne och Stockholms län.

Styrmodellen kan alltid diskuteras. Vägen till bästa möjliga styrmodell för hälso- och sjukvården rymmer en mängd svåra problem. Det finns därför ingen anledning att från diskussionen diskvalificera dem som är kritiska mot den styrmodell som vi har valt i Stockholms läns landsting.

För egen del finner jag att fördelarna överväger nackdelarna med beställar-/utförarmodellen. Men det finns problem och härvidlag tycker jag att vi som vill fortsätta att tillämpa beställar-/utförarmodellen skall vara öppna för dess brister och söka lösningar som kan åtgärda dessa.

En uppenbar brist har under många år visat sig vara beställningarnas styrande verkan. En annan brist handlar om beställarens förmåga att utvärdera det faktiska utfallet av ingångna avtal.

Vi har nu anträtt en väg där styrmodellen utvecklas ytterligare. Dels genom en starkare ägarstyrning som syftar till att säkra producenternas följsamhet mot beställarstyrningen. Dels genom ett samlat beställaransvar som med större kraft kan samla beställarens resurser och utveckla kapaciteten för utvärdering.

Det är min tro och förhoppning att nuvarande styrmodell härmed skall kunna ges en större funktionalitet.

2. Nej. Beställar-/utförarmodellen har klara förtjänster. En av de viktigaste handlar om att beställarpolitikerna bättre kan värna medborgarperspektivet genom det tydliga frigörandet från producentansvaret. Det finns också skäl att minnas att mycket av de styrningsproblem som beställar-/utförarmodellen varit behäftad med också återfanns hos den tidigare anslagsmodellen.

3. En huvudorsak till de ekonomiska problemen är att landstinget finansierar en för stor sjukvårdsproduktion i förhållande till sina ekonomiska ramar. Detta hänger inte per automatik ihop med valet av styrmodell, utan är främst resultatet av de beslut som fattas på beställar- respektive ägarsidan samt vilka budgetbeslut som landstingsfullmäktige antar. Under föregående mandatperiod praktiserades en systematisk teknik av luftbudgetering som blåste upp intäkternas storlek och följaktligen inte innehöll nödvändiga anpassningar i form av lägre kostnader eller större verkliga intäkter.

I viss mån kan ersättningssystemets konstruktion bidra till ett överutbud, men detta är enligt min mening inte den huvudsakliga orsaken till nuvarande situation med ett utbud som överstiger de samlade resurserna. Under ett flertal år har istället en kraftig kostnadsutveckling inom hälso- och sjukvården blivit följd av en för svag samlad politisk styrning som på koncernnivå inte tagit ansvar för budgethållningen.

4. Nej, det bör finnas ett prestationsinslag. Landstingsstyrelsen har alldeles nyligen lagt fast en utvecklingsstrategi för ersättningssystemen. Strategin anger att totalersättningen till en viss vårdenhets utgångsläge skall utgöras av en balanserad mix av tre ersättningsformer; fast, produktionsrelaterad (prestationsrelaterad) och målrelaterad ersättning.

Proportionen mellan ersättningsformerna bör variera kraftigt beroende på vårdgrenens/verksamhetens utgångsläge och hur pass avancerade beskrivningssystem som finns att tillgå. På lite sikt är ambitionen att även primärvårdens ersättningsmodell skall innehålla en viss andel prestationsrelaterad ersättning.

Därmed anser jag interpellationen besvarad.

Ingela Nylund Watz